

PricewaterhouseCoopers AS

VÅR REFERANSE
20/8074

DERES REFERANSE

DATO
21.09.2020

Tilsynsrapport

Det vises til Finanstilsynets anmodning om redegjørelse av 7. juli 2020 og redegjørelse fra PwC AS (revisjonsselskapet) datert 17. august 2020 samt revisjonsselskapets svar på foreløpige tilsynsrapport datert 15. september 2020

1. Bakgrunn

Finanstilsynets anmodning om redegjørelse gjaldt innrapportering fra tidligere revisor i forbindelse med PwC's overtakelse av revisjonen av et allmeninteresseforetak (foretaket) med norske datterselskaper fra og med regnskapsåret 2020.

I forbindelse med revisorbyttet, besvarte tidligere revisor revisjonsselskapets forespørsel etter revisorloven § 7-2 med at revisjonsselskapet ved å påta seg oppdraget som revisor for foretaket ikke vil oppfylle kravene til uavhengighet etter revisorlovens kapittel 4, grunnet gjennomførte rådgivningsoppdrag knyttet til transaksjoner regnskapsført i 2019. Ved avleggelse av 2020 årsregnskapet vil 2019 tallene være en del av den finansielle informasjonen.

2. Rådgivningsoppdraget

Rådgivningsoppdraget bestod i å levere et utkast til en foreløpig PPA (Purchase Price Allocation) i forbindelse med foretakets oppkjøp av et foretak. Engasjementsbrevet er datert 11. mars 2019 og oppdraget ble fullført 16. oktober 2019.

Revisjonsselskapets rolle har vært å bistå ledelsen i foretaket med å beregne verdien av kundekontrakter, merkevare og teknologi, samt utarbeide utkast til en rapport som viser beregninger knyttet til fordelingen av merverdien på det oppkjøpte foretakets eiendeler med tilhørende beskrivelse av fremgangsmåte og forutsetninger.

Arbeidet med oppkjøpsanalysen innebar følgende steg:

- 1) Vurdering av anskaffelseskost (total kostpris)
- 2) Vurdering av cash generating units (CGU) i det oppkjøpte konsernet
- 3) Identifisering av relevante eiendeler og forpliktelser (både bokførte og ikke bokførte eiendeler og forpliktelser)
- 4) Verdsettelse av identifiserte eiendeler og forpliktelser som grunnlag for PPA.

Det fremgår av revisjonsselskapets redegjørelse at foretaket har utført steg 1 til 3 uten bistand fra revisjonsselskapet. Foretakets ledelse har stått for de viktigste og mest subjektive vurderingene knyttet til beregningene, samt hatt en klar "review-funksjon" og tatt de endelige avgjørelsene.

3. Vesentlige hendelser etter avsluttet arbeid med PPA

Revisjonsselskapet oversendte utkast til rapport i forbindelse med Q3- rapporteringen i oktober 2019. Foretakets ledelse foretok selv to oppdateringer i rapporten. Den ene er relatert til goodwill som ble endret med et vesentlig beløp. Den andre endringen gjelder amortiseringsprofil for merkevaren som ble endret fra null til tre år. Revisjonsselskapet har ikke bistått eller blitt konsultert i forbindelse med de endelige korrigeringsene foretatt av foretakets ledelse.

Oppkjøpsanalysen av 17. juli 2019 og ledelsens nedskrivningstest pr. 31. desember 2019 er av tidligere revisor beskrevet i revisjonsberetningen for 2019 som "key audit matters" ved revisjonen av årsregnskapet. Regnskapet ble avlagt av styret 15. april 2020. Revisjonsberetningen datert samme dag er uten modifikasjoner.

PwC fikk 26. mai beskjed fra selskapet om at PwC ville bli innstilt som selskapets nye revisor. Den 2. juni sendte PwC forespørsel i henhold til revisorloven § 7-2 til tidligere revisor. PwC ble valgt som selskapets nye revisor på generalforsamling 17. juni. PwC mottok 23. juni svar fra tidligere revisor hvor tidligere revisor anførte at PwC ikke oppfylte kravene til uavhengighet etter revisorloven kapittel 4. PwC informerte deretter ledelsen i foretaket om tidligere revisors innvendinger og anmodningen om redegjørelse fra Finanstilsynet datert 7. juli. Revisjonsutvalget i foretaket gjennomførte møte 18. august 2020 hvor ledelsen la frem sitt syn på saken. Revisjonsutvalget delte ledelsens syn om at forholdet ikke er til hinder for PwC sin uavhengighet. Samtidig ble registrering i Foretaksregisteret av ny revisor utsatt inntil forholdet er avklart av Finanstilsynet.

4. Uavhengighetsreglene og revisjonsselskapets akseptvurdering

Et revisjonsselskap må vurdere de leverte rådgivningstjenester til et foretak før man påtar seg oppdraget som revisor etter revisjonsselskapets uavhengighetsbestemmelser i revisorloven § 4-2 fjerde ledd. Etter revisorloven § 4-5, jf. revisorforskriften § 4-4 første ledd kan en revisor ikke utføre rådgivningstjenester dersom det foreligger risiko for at revisor senere reviderer resultatet av tidligere rådgivningstjenester. PwC var ikke revisor når tjenestene ble levert. Tidligere leverte rådgivningstjenester kan være av en slik art og omfang at de er egnet til å påvirke eller reise tvil om et revisjonsselskaps senere uavhengighet og objektivitet etter revisorloven § 4-5 første ledd jf. revisorloven § 4-1.

Revisjonsselskapet har redegjort for at revisjonsselskapet ikke leverte endelig PPA til foretaket, og at foretakets ledelse selv har foretatt endringer i utkastet hvor revisjonsselskapet ikke var involvert. Alle vurderinger og beslutninger av vesentlig betydning for PPA og regnskapet ble gjennomgått og i praksis foretatt av foretakets ledelse. Etter det opplyste innehar ledelsen betydelig kompetanse på verdsettelse og regnskap etter IFRS.

Revisjonsselskapet anfører videre at foretakets nedskrivningsvurdering og modell vil være uavhengig av opprinnelig oppkjøpsanalyse, da forutsetninger som kontantstrømmer og avkastningskrav vil kunne ha endret seg pr 31. desember 2020. Basert på de leverte tjenester og foretakets endelige PPA, anfører revisjonsselskapet at en revisjon av foretakets nedskrivningsvurdering pr 31. desember 2020 ikke medfører risiko for at de vil revidere resultatet av egne rådgivningstjenester.

5. Finanstilsynets vurdering

Revisjonsselskapet har i sin akseptvurdering vurdert tidligere revisors innvending mot at revisjonsselskapet påtar seg det aktuelle oppdraget. Vurderingen som konkluderer med at tidligere leverte rådgivningstjenester ikke er til hinder for aksept av oppdraget, er dokumentert.

Tidligere revisor henviste i sitt svar til revisjonsselskapet henvendelse angående overtakelse av revisjonsoppdraget til hele kapittel 4 i revisorloven med tilhørende forskrift som begrunnelse for at revisjonsselskapet ved å påta seg oppdraget som revisor for foretaket ikke vil oppfylle kravene til uavhengighet. I revisjonsselskapets redegjørelse 17. august til Finanstilsynet fremgår det at "*Vi ser heller ikke at det foreligger andre særlige forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisjonsselskapet jf. revisorloven § 4-1 første ledd annet punktum*". Denne påstanden ble ikke utdypet i redegjørelsen av 17. august, men først utdypet i tilsvaret til Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport.

Foretaket er et allmenninteresseforetak med krav om revisjonsutvalg. Finanstilsynet viser i denne sammenheng til revisorloven § 5a-3 første ledd tredje punkt. Revisor skal bekrefte sin uavhengighet til foretakets revisjonsutvalg og opplyse om trusler og iverksatte tiltak. Som det fremgår av punkt 3 over har revisjonsutvalget selvstendig tatt stilling til ny revisors uavhengighet i lys av tidligere revisors innvending. Revisjonsutvalget ble forelagt spørsmålsstillingen først etter at Finanstilsynet ba PwC om redegjørelse 7. juli. Tidligere revisors innvending er datert 23. juni, som var fem dager etter generalforsamlingen hvor ny revisor ble valgt, og 20 dager etter forespørselen fra PwC. Finanstilsynet ser ikke bort fra at 18. august var første praktiske tidspunkt for behandling i revisjonsutvalget på grunn av ferieavvikling.

6. Oppsummering

Revisjonsselskapet har vurdert om den leverte rådgivningstjenesten er i tråd med revisorloven § 4-5 jf. revisorforskriften § 4-4 i forkant av aksept som ny revisor. Finanstilsynet har ingen kommentarer til den utførte vurdering. Revisjonsutvalget har behandlet tidligere revisors innvending knyttet tidligere leverte tjenester og konkludert med at ny revisor er uavhengig.

Finanstilsynet har ingen ytterligere kommentarer til revisjonsselskapets behandling av det aktuelle uavhengighetsspørsmålet.

For Finanstilsynet

Anders Hole
seksjonssjef

Anders Grini
senior tilsynsrådgiver